

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Udrag fra En polsk Familie

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. 17. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529614491968/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

sige, at han gaaer ind og ud hos Storfyrsten, naar han har Lyst dertil; men hvorfor mistænkte du ellers den unge Herre?» — »Fordi han ikke vilde svare mig, da jeg spurgte ham, om han var en tro og underdanig Undersaat af Keiseren,« sagde Iwan, og vendte sig om og gik.

Men før han endnu havde naaet sit Hjem, blev han pludselig standset af et Pår Ryttere, der i Starostens Navn befalede ham at følge dem. Iwan blev da rolig staaende, og lod, uden Modstand, ja uden at mæle et eneste Ord, sine Hænder binde fast til Halen af den ene Hest. Derpaa galopperede Rytterne bort, og Iwan maatte anspænde alle sine Kræfter, for til Føds at følge dem.

ANDET CAPITEL.

Hjemkomsten.

Den gamle Litowski var opkaldt efter den sidste polske Konge, Stanislaus, ved hvis Hof han var opdragen. Den polske Adel syntes i hiin Tid temmelig fordærvet, thi de ældre, strengere Sæder vare fortrængte af Overdaad og Pragt, og den høie Fædreslandskiærlighed, der siden adlede Polen midt i Ulykken, havde den Gang endnu ikke viist sig. Da Litowski snarere hørte til de beregnende, end til de begeistrede Aander, saa havde han sat sig i Hovedet, at Polen, under ingen Omstændigheder, kunde modstaae Ruslands Overvægt, thi at det større Land maatte faae Overvægt over det mindre, beregnede han ligefrem efter Massernes Love; den moralske Kraft derimod bragte han aldeles ikke med ind i Beregningen, og tænkte enten ikke derpaa, eller an-

saae den, naar dens Virkninger nødte ham til at tænke derpaa, som et Sværmeri, der, uden Nytte for det Hele, maatte styrte den Enkelte, der viste det, i Undergang. I hans første Ungdom var det, som vi siden skulle høre, Lidenskab, der bragte ham til at tage Partie for Russerne, siden var det derimod en fast og fuldkommen Overbeviisning om, at han ene saaledes kunde virke til sit Fædrelands Fordeel, hvilken han satte i en sikker Nydelse af materielle Goder. I Følge heraf bekæmpede han ivrig Constitutionen af tredje Mai, som han troede udsprungen af et farligt Sværmeri; for at omstyrte den indlod han sig endog i en Sammensværgelse derimod, sluttede sig til de Misfornøjede ved Targowicz, og kastede sig med dem aldeles i Russernes Arme.

Det var naturligt, at han ved denne Fremgangsmaade ikke vandt sine Landsmænds Kærlighed, og selv Russernes Gunst kunde ikke beskytte ham for Følgerne heraf. Efter flere Krænkelser, som han troede ufortiente, og under hvilke den herskende Magt, efter hans Mening, ikke ivrig nok havde beskyttet ham, besluttede han endelig at modtage et Starostie i det sydlige Polen og at leve for sine Godsers Bestyrelse, hvorved det Blik han besad for Alt, hvad der laae indenfor Beregningens Grændser, kom ham vel tilpas. Han gjorde sig snart bekiendt med de bedste nyere Skrifter over Landhuusholdningen, og foretog, i Følge de Kundskaber, han saaledes tilegnede sig, som vi alt have antydet, en Mængde Forbedringer, hvorved han foregik sine Landsmænd med et gavnligt Exempel, og ikke lidet bidrog til den fuldkomnere Agerdyrkning, der nu lidt efter lidt ogsaa indføres i Polen.

Sin ældste Søn bestemte han til den militaire Løbane; virkelig havde denne ogsaa tilbragt et Par Aar, som Lieutenant i et Rytterregiment, men da